دملاامیردیوان

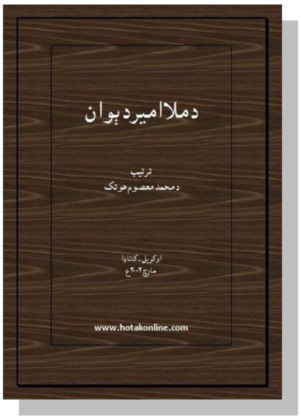

ترتیب

دمحمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ع

www.hotakonline.com
Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته ځرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خانې راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډو کښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته . دپای پاڼي یې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوشپاڼي یې کندودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېڅ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ . پلاريې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېڅ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېڅ زوی نوراحمدبرېڅ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېڅ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانباد پوهاند ډاکټرنوراحمدبرېڅ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومورې لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېڅ په قلم داخونددرویزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانبادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادابښت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیر د څورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهار کي یو له هغو شاعرانو څخه و ، چي مردف دېوان یې درلود او شعرونه یې د خلکو خولو ته لوېدلي وو. هسي خو په پښتنو شاعرانو کي مــورېد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو، خو پیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یو شاعر معرفي کړی دئ ، چي زموږ تر بحث لاندي ملاامیر سره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : " امیر په ختهٔ پوپلزی و ، د کندهار د تلوکان[3] په کلي اوسېده دده د پښتو مردف دېوان شته او د پارسو او عربي دېوانو د لرلو په باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو او عمر یې تر ۹۵ کالو پوري رسېدلی دی . له دېوانه ځخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیر کړي دي ".

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده . په پښتانه شعراء کي د امیر د کلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یو سړی وي . د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاند رشاد لیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده . د ملاامیر په دېوان کي ما د ظرافت او شوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو د عصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیر په

[3] تلوکان د کندهار د پنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ، چي د کندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوا یې دانګورو باغونه دي. د پښتو او فارسي ژبي شاعر او د تالیفاتو څښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) د همدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي د هرات د نائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان (خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده . دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیا تکرار سوې ده . د مقالې تر چاپ وروسته ما او فاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دا دئ اوس (اووه ویشتمه د مارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو خوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسيږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوښايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چليږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالې یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ــ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې خوځایه کړې ده:

دسراج المله والدین ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پــه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوي غزلي مقطع داسې ده:

دیارلس صدیٔ هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

---

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې څپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ــ عبدالحي پوهاند ــ دافغانستان تاریخي پېښلیک ــ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ . له دې تولو خبروڅخه ثرګندېږي ، چې دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده . په دغه وخت کې دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهې باندې شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده . اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چې ملاامیرپه سلوک کې دنقشبندیه طریقې پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسې بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشتر و

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبــــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســــــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مې شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت
په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ. ٌ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيزو ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (دٌ قٌ ترردیفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماورکراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع) . سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښي پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرٌ کچکولٌ په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزوری، قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګی یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه ورتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک "به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان "بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل "ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدی" خطره ډېره ده(د " هـ"ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویې نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوی پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفی په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې دغزا اوجهادهڅونه کوي (د ٌ و ٌ ردیف) چې مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کې تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځې لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او ٌ نعمتونه ٌ د ٌ نعمتون ٌ په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چې یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

نن مشغول شه په الحمد و په ثنا
په دهان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هر بنده لره لازم ثناګويي ده
په قرآن کښي بيان کړې پاک مولا
صد درود و صد سلامه دي انعام وي
له ما خواره امتي پر خپل پېشوا
هم پر آل هم پر اصحابو دده باندي
هم پر وارو ګذشته وو انبيا
که ظاهر باطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) په پټ شې سرتپا[9]
که د (ز) نسبت دي و کړو خپل نفس ته
پر دغه تقصير همېش کوه ژړا
ښه محکمه پيالــه نوش د قناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لويه بلا
شفقت د فقيرو عظ و نصيحت دی
زياتي نه لري قدرت د ضرب پرچا
راشه و نيسه محکم د ربار محکمه[10]
ځان ور ګډ کړه په مجلس د اوليا
هر ګناه لره زنګونه پرزړګي دي
آئينه د زړه له زنګه کړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کړه
د توحيد پر لار تلای نه شي دوبين بيا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان د زمـــــاني ترحساب تېر دي
(ملا اميره) کناره شـــــه له هــــــــرچا

***

که ساقي را که جـــــامونه د کـــــــوثربيا
پـــــه کار نه لــــــــرم دنيا و سيم و زربيا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پر خپل هست باندي د هست وکـــــړه نظربيا
په نظر د کامــــــــــــلانو مي منظور کړې
معتکف دي د دربار يـــــــــــم هم د دربيا
ممکنات چي رب پيدا کــــــړه په قدرت خپل
دا هـــــــــــــمه دي نبناني د پيغمبربيا
هيڅ د حسن سيال (يې) نشته پـــــه دنيا کښي
سيالي نه که ستا لـــــــــه رنګه شمس قمربيا
چي پيدا يې ستا لـــــــــــه رويه کل اشيا کړه
پاک الله پرتا عـــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربيا
و ديدن ته دي محتاج شـــــــــاه و ګدا ی دي
که روزي مي ستا ديدن شي پـــــــه محشربيا
زه چي مست و رندانــــــــــــه د زماني يم
د برمستان رندانـــــــــــه دي ستا د دربيا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــــالم کښي
نه پوهېږم پــــــه خپل نفـــــــع و ضرربيا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــــه عشق کښي
قناعت پياله که را کـــــــــــړې پقدربيا
د هجران په اورمي مـــــــــــه سيځه صنمه
(ملا امير) که مـــــــــــفرح کړې په نظربيا

---

[11] تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتــــردیدن دخپل جانان زما
یــــودیدن وعاشقـــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــظرورتـــه ولاړ دي بې اختیاره
که معـــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي خرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانــــــوته نه شي
دواړه کـــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شــــــوم دمطلــــــوب
په کـــال سلب شـــــوم مســــــلوب
هســــــــي رنځ راباـــــدي راغـــــــی
په مثـــــال لــــــکه ایــــــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســـــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــق یعقــــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفـــــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.

[13] تې = ته یې

[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشق ته وي مرغوب
عاشقان چي همېش ژاړي
بېماران دي په مقلوب
له دې رنځه به روغ نه شي
بې ديداره د محبوب
د عشق هسي غالب کار ده
خوار عاشق کاندي مغلوب
پخته کار عاشق هغه ده
چي خپل عشق کاندي محجوب
که مخلوق تې عشق ظاهر شي
بنه يې نه بولي کتُب
ربه عشق مي پوشيده کړې
هم پر شرق هم پر غروب
له نقصانه عشق نګاه کړه
نفس حاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
ملا امير غريب بيان کوي له عشقه
په مثال لکه مرغه اخلي حبوب[16]

***

له کامله پياله نوش که په شتاب
پرهېزي شه له ګنا که اجتناب
خپل باطن کړه پاکيزه له هره خُبثه
ځان لايق کړه چي منظور شې دا حباب
بعضي خلک په ظاهرۀ بر آراسته وي
په باطن کي خباثت وي بې حساب

[15] دانيم بيتى څلورخپې زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضــــي خلګ په باطـــــن ســــم آراسته وي
په شـــــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــــــاني پــــــه آخــــــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــــــوال جواب
بختور ده چي ظاهــــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بــــرابر د شريـــــــعت شــــــوه د وهـــــاب
راشـــــــه ټينګ پر شريــــــعت شه که دانا يې
په شريـــــــعت به مفتوح شـــــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــــــعت خــــداى په لاس درکړ
ونبــــــه نور ته يې عـــــــاجز ماه و آفتـــــاب
هغـــــــه څـــوک چي ردوي حـــــکم د شـــرع
خـــــلاص به نـــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغـــــولا کـــړه
د صديـــــق د سيني بــــــوى تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق د بحـــردي
ځان جهــــان وځني هېر غـــــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــــــادق يــــــې
زمونږ په لاس ده د قـــــرآن محکــــــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـالـه وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کــــوي لـــــه هـره بـــاب

***

که وصال د جانان غـــــــــــواړي په قيامت
په اخلاص و يـــــــــه تصديق و کـــــړه طاعت

---

17 شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه ييزبايد ولوستل سي.

18 اصل: هغه بختور ده چي ظاهر باطن دواړه

19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنیا زېب وزینت
بې بقاده دادنیا هیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزباد ځي په سرعت
په دنیا پسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
ښه دیداربه ورعطا کړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
ښه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود دتینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دښه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی ځلورڅپي کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لــــــره داحـــــــــال دحقیقت
تــــــرعرش پـــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــارفــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق گوره که لـــرې استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي دقــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلـــــماوفقراکړي[21]
له تاثیرې[22] پیداکېږي تـــــوانګري وقناعت
کــــه راه رویې ســــم پرلاردشریعـــت شه
رهروي بـــې شریعته دئ سالک له[23] قبــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــي هســـي ډېردي
هیڅ خبـرپه شرع نه وي نه په تـــرک دجماعت
موحدان مـــي مستقیم همېش پـرجماعت وي
له بنه خدایه وي ترسان هـــم له عذابه دقیامت
په لبـــاس د حلــــم پټ شه ســرترپایـــه
د حلـم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کـــه خبریې
قـهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت گویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــرعرش و کرسي لــویه دي سینه شوه

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانایې
[22] له تاثیرې = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سې لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عــرش و تر کرسي پر ښښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پـــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــم يې زرغــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګــــوی مګوی يې سره وکــــړ
ګـــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټې له هــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر ميان خوت
پنځه فرض لــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کـــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی ټول پـــــر ځای کړئ

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د کندهارکړدود)
[26] لري = لره يې ، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوې ځپې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــــوږ و تا ته دی ســـــوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــواړو ډک جامــــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمــــــا ده ستا رضا پــــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهـــــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــــــوار عاشق کـــــړې
رحم وکــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مــــــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــــومنان مي مقبولین پــــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډیر دي اجرتــــــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مـــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــــوی انعام ده
پکښي ډیر د حل حـــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زمـوږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښن) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــــوځـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــــه قـــــــهرېږي غمازان کج
جنګ جــــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــــره وهــــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــــر عرش عظیم لوی ده
اته برجــــــــــه پر ولاړ د ښــــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکــــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــــه کار نـــه ده د دښمن دار له[29]
د جــــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېربېږه لـــــــــه دوزخــــــــه لــــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافـــــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګــــــــــــدلان چي ببډیني که سبب دا ده
د معصیت پـــــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــــر مـومن چي توبه ګـــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زيان کچ
اول ځان تـــــــه نصيحت کـــړم بيا و بل ته
(ملا امير) بيان وکـــئ[31] د هـــــــر تاوان کچ

***

عـــــاشقان سينه سوزان غـــــواړي قدح
و دربارته دي ولاړنــــالان ګـــريان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي د هجران تـــــرمقام تېرشي
ګـــــــــويانوی شـــوپيدا ،وايــــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکـــــــون کـــــړ
اوس له ډېري تلـــــــــــوسې شوم سينه شرح
په باطن کي درياب پــــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] يم پکښې غــــــرق زه يـــم فرح
خامکاران دي زيانکاران تـــــرهـــــغه وخته
چي تميزورمعلــــــــومېږي دنيکی هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــــوش ونه که په اورکښي
يوه کيلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
د زړه نوربه دي شي پورته کل زمين کاندي اوضح
شريعت درســــــــــول باغ زه يې باغبان يــــــم
(ملا امير) بې ډنګوي هــــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت

31 وکئ - وکړئ

32 داغزل ډېري قافيوي نيمګړتياوي لري.

33 نشرح يوراز نظم دئ ،چي دهلک دزبړېدلوپروخت دخوشالی په خاطر په ډله ييزه توګه ويل کېدئ.

34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مزاج شو هفته یي لکه د بلخ[35]
ستا وصال زما دوا د هر مرض ده
په کار نه لرم دوا د هندا و جلخ[36]
د وصال کوڅه دې کوڅه دي خلاصه جانانه
رقیبان په مخه را غلل لکه ملخ
اوس حیران یم چې پر کمه به تېرېږم
لا ربه خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسې ګرم ده بازار د عاشقانو
سوړ به نه شي د سیاه بند په یخ کلخ[38]
و عاشق ته یې ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چې په زړه یې خنجر خرخ
هر ګیاه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملاامیر) ده ږ بر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مور و پلار و ته هیڅ مه و وایه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان یې بیان کړی په قرآن کښې
د والدینو دئ حق ډېر و باسه غچ
بیا مي حق د استاذانو ده بې شماره
ښه محکم یې ټینګوه لکه سپین ګچ
بیا حقونه په هر چا د علماوو

35 وایي د بلخ هوا یوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره د میاشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ د میاشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بیاورته کښلي دي: فرخ شبنم راګویند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي او دلته يې د شعري ضرورت له امله (پرخ) لیکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــــيراث يې وړی دئ پـــــــه پچ
يومومن پــــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــــوئ شيطان که تــــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفاروســــــره دئ زمـــــــــوږددين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړې
تاله فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــــړه مچ
ترکـــــــــوه خپلــــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تــــه گـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيرکه هـــــــرخونصيحت کړي
دانايان خدای پــــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرگی درلــــره راغی ژوندون هيڅ
که وصـــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پـــــــه قيل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــال مرگ ژوندون هيڅ
که طاعت دې پـــــــــه مثال ريگ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهـــــــــم لکه گلون هيڅ
ځان صدف رنگه صفاکړه پـــــــه درياب کښې
بې دريابه سنگ کلوخ هـــــم سفالون[41] هيــڅ
درقيمت دئ پيدا کـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قېمته پيسې ډ ېـــــــــري دميسون[42] هيــڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کې ځيني اروپايي اصطلاحات (انگرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هیڅ
که مجنون غـــــوندي صادق یې نن دي وارده
دلیلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هیڅ
هرعــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شـــــــــواخون هیڅ
که عـــــاشق یې پیروي دپاک قرآن کـــــړه
بې له خدایه بې رســـــوله نـــــورحبون هیڅ
(ملاامیر)[43] چـــي همېش ژاړي مـــرادیې ته یې
بې له تادي تېـــــول باطل واړه ســـمون هیڅ

***

دمخلوق پـــــــه صفت مه شـــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذیذطـــــــــــعام وخوري بې یاره
هیڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښې خوند
په مجلس کښې داشرافـــــــــوښه ادب کړه
خبردارشــــــه چي اوازنه کـــــــــړي بلند
حـــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښې احتیاط کـــــړه که یې هوشمند
بندوبست دآخـــــــــرت کـــــړه که دانایې
پـــــه کارنه ده ددنـــــــیاډ بربست وبند
پردنیابـــــــه پاته نه شي هیڅ وګـــــــړی
که دمت حکم پـــــــــروشي دخــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکـــــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــــړه دطاعت په لـــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــــه نیک وبدشي درڅــــــرګند
بدبختۍ غلبه کـــــړې پرهـــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــــان ساته له مکر وپنـــد[44]

***

څــــوک بندمه شه ددنیا پـــــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــره ورتګ تاله بهـــــــــــبود
پایمال کـــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــــم اسیریم هـــــــم مفقود
محصل دمـــــــــــرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراســــــــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــه ژوندون بندګي نــــــه ده
دوصـــــــــال دپاره ږده ســـــــــرپرسجود
که دعـــــــجربندګي کـــــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تـــــــرلونګ عود
په هـــــــرغـــــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شــــــوپه امان غــــرق شونمرود
ســــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هـــــــــلاک شوه عادثمـــود[45]
سخته روځ دآخـــــــرت زموږپــــــــه مخه
اوس بایده دي استــــــــغفارویـــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـــود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خـــــواربنده ده درمانده په دوه جـــــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه تېنګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکـــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــه پاره
پـــــــه یوه نظربـــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـه کســاد[49]
هــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښې
پرمالک یې قــــــــدرډېروي تــــــرشمشاد
که ځـــــــوک وکاندي نـــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــورمقصودهـــــمه برباد
غیروباســـــــه له میانه پـــــــرلارسم ځه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرځلورځپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانو یوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي(غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــــه یې معمور شې پـــه خپل مراد
د دنیا پــــــــه جاه دي هیڅوک غلـــــط نه شي
ګاهي ســــــپوروي پـــــــــــرسمند ګاهي افتاد
هــــــغه تخت چي په هـــــوا د سلیمان تــئ[50]
خو آخـــــــــــرزیرزمین شـــــــــــو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهـــــــــــــــم چي خدای بادشاه کړ
بیا یې ترکه کـــــــــړه دنیا پـــــه دین شو ښاد
هـــــــــرمومن دئ مبتلا پـــــه دوه مقصوده
یـــــــوناقص ده بل کامل که لـــــــــــرې یاد
دا ناقـــــــــص مې دئ دنیا ، کامـل ایمان دئ
تـــــــــه کامله ټینګوه ناقــص نامـــــــراد[51]
کامـــــــــلان چي جستجوی د آخـــــرت کړي
نیک عـــــــمل یې دئ تــــــــو ښه دلاري زاد
اول ځـــــــــــان ته نصیحت کـــــړه بیا و بل ته
(ملا امیر محمــده) ژاړه پـــــــــه فـــــــریاد[52]

***

کلـــــــــمه مي ده ویلې مـــــــــاپـــــرتا محمد
چي لــــه رویه دي پیدا شـــــــــوه دا دنیا محمد
(وه) راغـــــــــــلي د پردینونه تـــــرتا وړاندي
ستا د دین محکمي تېره تــــــــرهــــــرچا محمد
نه زمین و نه اســـــــــــمان نه عـــرش و کرسي
امکان نه لـــــــــــــري چي بربه شي ترتا محمد
خدای د رکــــــــړې بلندي پــــــــــه دواړو کونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامراد ته په اصل کي لیکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملا امیر محمده ژاړه په زاري و په فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستامحمد
تــــــــه سبب يې د هــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هـــــــمه واړوسوا محمد
ستاګـــــــــــــړیوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستاګړیوان مي شـــــــريعت مصطفامحمد
دوحدت په زمـــــــانه کي تـــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نورکړه تجلا محمـــد[53]
چي پيدا کړپاک سبحان نــــــورد حبيب خپل
دمعشوق يې انعام درکـــــړئ پاک مولا محمد
ته دغيبو خـــــزانه وې پــــــه وحدت کښي
له وحـــــدته رابيرون شـــوې پردنيا محمد
مـــــابنده لــــــره لازم چي تل شاکـــريم
چي مشغول يــــــم په ثناوصفت ستامحمد
اميدوارد شــــــــفاعت دپاک رســـول يم
که شفيع شو[54](۲)مابه خلاص کړي له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کــــــړئ دجـــمله ووانبيا محمد
يــــــولک خيرويشت زره دي لښکـــرومقرر
ته دټولو هــــــــم سرداروي هــم بادشاه محمد
ستاپه دين سرې[55] منســوخـــه کل اديان کړه
ستارب مرحـــوم کــــــړی په رشتيا محمد
ډک روی دزمين ولـــــــه غـــفلته يا سروره
ستاددين روښنايي شـــــوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دانیم بیتی دغزل ترنوروبیتوڅلورڅپي زیات دئ.

[54] اصل: که دی شفیع شو ....

[55] سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــــارفان چي رسېده که ولاهـــــــوت ته
دغـــه فیض وبرکت هــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــــدمه چي وجـــــــوددهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه يې دجــــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــــوريي داعــــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دين پـــــه روښانه
تــــــرقیامته ستاددين دي خيرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــــوارعـــــاصي یم
عفوه غــــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــــرمخلوق يې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقيرخـــــــواریم دوعاګــــوی دمسلمینو
هـــــم دوارو علماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحيد کښي مي صادق کـــــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هـم ګداامحمد
محمدا ســـــــم محضه زمــــــــوږدنبي ده
پــــــه نګين کښي نـــــوشته دانبیامحمد
دهـــــــرمومن پرزړه مرقــــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه يې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیو په پرتله څلورخپي زیات دئ
[58] دلته باید(امیرمحمد) تول دري څپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زمونږ د باد شاه دې برقــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســــما محمد
ډېردي عـــــمردا امیر حبیب الله خـــــان وي
ترســــایه لاندي یې ناست امتیان ستا محمد
ربه اباد نائب صاحب لــــــــري تـــرډېــره[59]
اخلاص کښې ده د پیشوا هـــــم دباد شاه محمد
تل مشغول د کند هـــــــــــــار په ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــــراج نهر اعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــــورکه وخت نزدې ده
(ملا امیر) فقیر دوعاګـــــوی ده هرسبا محمد

***

که له یاره پــــــــــــیار راشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــــاشق لـــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــومېږي ډېرد خیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحـــــــال یې ګوره
پاس پـــــرسرددارخندان ورک وجنجال کاغذ
پا یبوسي دي سخته ګــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــه ســـتادفـــال کاغذ
نادیده پـــــرتامین شـــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــال برهـــــم شي ستا په مینه
(ملا امیر) مي نه غـــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه یې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــير البشر سرور
ستا دربار کښي تــــــرهـــــرچاده معتبر سرور
له خپل نـــــــــوره پيدا د حبيب نــــــورکړ
بيا پيدا دده له نور شـــــــمس و قــــــمر سرور
ناسوت پټ و د غفلت پــــــــــه تاريکه کښي
ستا پـــــــه نور سره روښان کــوه و شجر سرور
تـــــــراول اولين ده تر آخــــــــرآخــــــرين ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشر سرور
ستا امت بـــــــــــه منتظر د شـــــــفاعت وي
د بخښښ ناري بــــــــــه کاندي پرا کبر سرور
ســــــــــتا امت به و بخښي ته به راضي شې
بيا دي بخښه د نيکانو پـــــــــــه قدر ســـــرور
د معصيت په رنځ رنځــــــــــوريم دوا غــــوارم
د(ملاامير) دوا ستا شفاعت د هـــــرضرر سرور

***

ډېر راغلي ستا غـــــــــمونه زمـــــــا پر سر
زه خـــــــــوشحال يم ياره مـــــــــه شه مرور
پيدا شـــــــوی زما صورت د غــــــــــم د پاره
قبول کــــــــړی مــــــــابنده پـــرخپل بشر
په معنا کښي لوی نعمت ده غمې[62] مـــه کـــړې
ډېر لــــــــذت لــــــري ترقند و تـــــــــرشکر
د عشق اورچي پـــــــــه صورت[63] ونــه لګيږي
که تــــــــه تــــــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

[62] غمې = غم يې
[63] (صورت) بايد يوه څپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خــــــــوبرويانو که ورګډ شوې
پاکـــــيزه بـــــه څني ځې لکه سپين زر
تردوه ښـــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســـامع شـــــه د شين هـــې[66] د زېروزور
ستا مقصود د بــــه تا ته تې وجيم[67] (۲) انعام کړي
دا مقام د هــــــغه ده چې قبول کړي د (ده) در
د تـــــوحيد ترســـــــوزن ووزه که يکتايې
که دوتايې ځــــان يکتای کـــړه يک بشر
خدايه (ملا امير) عـــامل د خپل بيان کـــړې
چې تېرېږي تـــرتـــــــوحيد ســـم برابر

***

جفا دي اورلګـــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خود به کـــــــومه ګفتار
شيرين ګفتار د جانانکه شنيده کـــــــړم ياره
ترسرومال يــم ورتېر که کښېنوست زما پرکنار
سيمين بدن د دلبرمـــثل بې[68] نـــه وي هيڅوک
پتې په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستا دبهاربلبلان شيرين زبان دي ګـــــــويان
ليري دي ګـــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وينم لار
رنځوريم زمـــا مقصود هته يې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: ازشهردنياوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بې = به يې
69 تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغــــــواړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کــــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستاد هجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستاد وصال په هوا ســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنما پروت یم داورپرانګار
ربه په روی د حبیب ماکـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غــــــلام خدمتش مــــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــــار
عـــــــاشـــقان هست تشنه لبه دديدار
مجروح شددل مـــــــن زدست جان ای صنم
که دیداررا کـــــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســــــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمد بتونــــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکــــــړه تلوار
هست خندان دلــــبرم نـــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــــوم دلبرا استاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطائ ای دکــفارودهنار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــــلام ددلبرستاددرګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښي قبلـــــــــوم دځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــــم که ســـرتور
نام وننګ راڅخه ورک شـــــــوستاپه مینه
اوس دعشق پــــــرآس همېش یم زرین سپور
ددنیاکــــــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــــراب دعقباکور
دنیکۍ پــــــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشــــــحاله هم غمــخور[70]
خــــــوی دترکودئ چپاودعــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غــــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــــــه ولاړتــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکـــــــــــړی دعشق اور
که یوزخم دخــــــــطارباندي جـــوړشي
په یوه ګذارهـــــــــــزارکـــړم شل او کور
که محــــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه څــــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځــــــان کـــــــړي پټ دزماني دشـــروشور
یوګــوره، یوبوله، یووینه ، یوغـــــــــــواړه
(ملاامیره) یک بین شـــــــــه نه يې شب کور

***

ستادعشق پـه شراب ګـــــــــــرزم مست خمار

---

70 غمخورته يې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجــــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــــات دي که بیـمار
ستادعشق په رنګ مي ســــور درون بیرون ده
نه پـــــــوهېږم چي لاله شـــــوم که انار
ستاددرخـــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګرد غبار
بې تکلیفه مي ناري دي پـــــه هـــــرګ کښي
دهـــــوهــــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتـــــوبې ونه که هـــــــرځــومېوه داره
زمــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړې که جفاکړې مــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــاشقانوځـــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځــــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــړه له دنیاځخه لکه مـــــــړ
ستادروح شــــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بې اخــــلاصه وشیطان ســـــــــریبې شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښــــــــه ده تېرېده کـــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کــــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــــمه رقیب کـــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یم د وصال جام ونه راکړه
ماسیراب کړه تر دښمن مي کړه ته لوړ
چي هجران دي د وصال له مخه راغی
بې زحمته هنجه وړای نه شي کاکړ
هر سړی چي کسب و کاندي هلاک شي
په دهان کښي یې هر شی وي لکه ګوړ
ستا دربار ده د پاکانو د نیکانو
(ملاامیر) د ه ګناهکار په ګناه خړ

***

راشه زما د زړه همدمه وکړه ناز
له رقیبه مي زړه تلخ ده لکه پیاز
ستا محبت مي پټ په زړه کښي و ساتلی
په آخر را اخخه فاش شو د زړه راز
ګویاني له خپله سوزه د هرچا ده
څه به وایم زما همت شو لکه باز
چي درون د چا پخته د عشق په اور شي
عاقبت تر د هان وزي در په ناز
څه بنده څه یې همت څه یې طاقت ده
چي ستا در له به درشي عاشق پایواز
د امید په دریاب غرق لکه غواص یم
دربه کله په لاس راکړې زما د مساز
جاهلان مي له طاعته غافلان دي
غفلت وړي ګویا مړه دي په مجاز
(ملاامیره) ګمنامي و خاکساري کړه
خپل ځان بوله کم تر ملخ هم ترتاز[71]

[71] تاز: یوراز حشره ده. چورچورکه (پښتو پښتو تشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستا و دید ته زمـــــــا ډېر کېږي هــــــــوس
محروم مه کـــــــړه ما غـــــــريب لکه مګس
د وصال د باغ دي سخته ګـــــــــــرانه لار ده
ګرانه نه ده چي فــــــرياد کـــــــړم د جرس
ستا د دید خیال به و نه وزي زمــــــــــاله سره
که رقیب را ته غـــــــونډی کـــړي خار و خس
سمندر نګه ســـــــــــاکن د عشق په اوریم
نه په مرم نه د و تـــــــولـــــــــــــرمه وس
د یوسف په شـــــــــان بندي د غم په څاه شوم
د وصــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېر پس
هر مـــــــــرغه چي وي ایله په هــــــوا ګرزي
چي بندي شي ګالـــــــــوي بـــــند د قفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــــردم درته حاضر فـــــــــــرياد رس
ستا د ستر ګــــــــو کتو وایستم له حـــــاله
پر د غـــــــــــه حال پېژنــــــم کس و ناکس
دا یقین ده چي د مـــــــــــرګ سپاره به را شي
(مـــــــلاامیره) تاله ځـــــــه خندا هـــــوس

***

ســــــــــتا په فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهاد ورسره کـــــــــړم یــــــــم په هراس
زمـــــــــا په زړه کښي اچـــــول د خطر وکاندي
غواړي ماکــــــــړي مســــوس[72] په ډېر وسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خدای رفیق کړپرده باندي
پري بې نه ږدم بې مرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچا په کور شي حال بې[73] څه وي
زما پرکورهمېش ولاړ دی دښمن آس
را داخل زما په خونه نفس شیطان شوه
بندګي مي په عذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخلاص عبادت وکړه
ځان ساته قوي دښمن لري خناس
ښه صفا کړه روح و زړه په ذکروفکر
خپل دلبرلره ورځه صاف ترالماس
هرعامل به جزا مومي دعمل خپل
(ملا امیره) نیک پربدوکړه تل پاس

***

خدای درکړی ډېر دولت سنګ پاروس
ستا په زړه کښې مکان لکه پانوس
ددولت دي هوا ډېر دښمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هم دقیانوس[74]
ښه دولت لره زنانوته نګاه کړه
پرپیره شه که سردي وي که تموس[75]
ترسهاره بیداري کړه غفلت مه کړه
که غافل شوې پرتاږغ کوي خروس
که دي دا دولت نګاه کړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له ببري له ښاره وتلي و اوپه غارکي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــرنوعروس
تکلیفات دشــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســـــره ګناه کـــــړه دزړه تراش
دتوحید پـــــه نورغایب کـــــړه بدخفاش
که صادق یې امـــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مـــــدعاددښمن نه کـــړي
مـــــــدعاددښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئینه دشـــــــــرع نسه[76] وخپـــل مـــــخ ته
ســــتاعیبونه به ښـــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بـــــه شرمنده وي مـــخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیارکـــړي
هـــــرسپاهي وي تېرترسرهــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تـــــرهـــــــرچایې
هسي کــــم یې ددنیاتــــــرادنی مــــاش

***

په حصول دمقصودتل ګـــــــــرزي درویش
پرې بــــــه نه زدي خپل مقصودپه زړه دلرېش
ترک وهـــــــلي ده دنیادخـــــدای دوستانو
تردنیاتېرشـــــــــومحبت دخدای ورپېش

---

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شـــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــــــریقه وعشق ته جـــــذب الـــــهي ده
ته عـــــــاشق یې که رب جذب کړئ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــــوي دغه لوی فضل درب ده
د اســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســــم ده ساکرتابــــه مسکورکړي
یک بیني ویک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــــوق ظاهـــرباطن شې
کع دي یاروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
ښه بیان دجـــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مـــــلاامیر) یې بیان وکـــړئ[78] خیرانـــــد ېش

***

په خپل ژوند چي خپل یارنه کړې فـــــراموش
خپل یاربـــــــــوله تابه کاندي زرین پوش
وعــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهــــــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پــــــروانه که ددنیاپـــــــهٔ خرید فــــــروش
عشق هـــــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چــــامیندلی عشق پـــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي یې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبګارعـــــــــاشـــــــــقان واړه

[77] کړئ = کړئ
[78] وکړئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملا امیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښې
شب وروز د جفاز هـــــــــرکړه ته نــــــــوش
همېشه بیان د عشق کـــــــړه (ملا امیـــره)[79]
په بیان کښې دي ثـــــواب ده نه شې خموش

***

زمـــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که د دنیا پـــــرفـــــاني فرش
ستاد عـــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جــــــهانه راته هيڅ شــــوه لکه قـــرش[80]
راځخه هېرد هـــــرشي خوند شي په دهان کښې
نه پـــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تـــرش[81]
چي د عشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســـــان شــو د اورس[82] هـــــم د حبش
ســــــتاد عشق په جامـو هسي مست خماريم
دناکــــس اوس منت باريــــــــم هم بارکش
رقيبان راتـــــــه ولاړستا په کـــوڅه کښې
پرورځم مانــــــــوش کــــــړی دی ستابرش
دوې چشماني مي څلورشــــــوې ستا په لوري
منتظرد رتـــــــه ولاړيــــــــــم پــــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــــالق کــړه (ملا اميره)
خپل خــــــــالق بياله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملا امیره فقیره
[80] قرش : د یوې سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعر دلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یار طلب کـــــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بـــــــه درپیدا کـــــــــړي ترسرتېره
ته بــــــه شې په دغـــــــه درکلان خواص
که دي ســـــــــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کــــــــــړي د سرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــــقوا و په اذکار زړه نـــــــرم کېږي
پـــــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــــه پرېږده دادنیا طلب دیار کـــــــړه
ته مسلـــــــــــــــم یې نــــــه ولید بن عاص
ددنیا مـــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربار له څــــــــم لـــــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخــــــلي سرعوض
زه عــــــــاشق یم منتظر ســــــتاو دیدن ته
ستا په دید ستا پـــــــــه رضالـــــــرم غرض
که عـــــطارا ته دیدن کـــــــــــړي زماصنمه
زه خـــــــوشحال یــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامې هیڅ مـــــــقصود په زړه کښې نشته
پر عـــــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کــــــــــړي یو ســـــاعت پرزمین ارض

83 رصاص: قلعی (یوراز فلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څــــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي د دنيا له سخت مرض
دانا يا نو لــــــــــره لــــــــړا شـــــاره بـــس ده[84]
(ملا امیره) جـــــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل يار وتـــــــــه ژړاده زمـــــــــا فقط
تـــــــوکل پـــــــرتا ، نه پربل چاده زما فقط
ښــــــــه مي يارښـــــه يې ديدار ده بې مثاله
ستا ديدار تـــــــــه ډېره تمـــــــناده زما فقط
محـــــــروم ستا له ديداره هـــــــغه څوک دي
چي کافــــــــروي دی دښـــمن ستاده زما فقط
تل د زړه د ېګ پـــــه جـــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زما فقط
پخته کار عـــــــــاشقان موج لکه دریاب کړي
ځني ورک ځان جـــــهان محبت پرتاده زما فقط
منصفان که انصاف وکــــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بـــــــه نه پرتاونه پرمـــــاده زما فقط
په عالـــــــــم کښي منت بار شوي (ملا امیره)
د تهمت په پېټي ماته شـــــــوي ملا ده زما فقط

***

څـــــــــــوبه ګـــــــــرزمه ژوندی پرد ابساط
طمع نه کــــــــــړم چي پيدا به کــــــــړم نشاط
شيرين عــــــــــمرپه غفلت را بانــــــدي تېرشو
نه مي وکــــــــــړه ښه تـــــــــقوا واحتيـــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړا شاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځـــــای دکـــوچ وبارهیخ باورنشته
وداناتـــــــه ده څــــــرګـندلکه رباط
زندګي کــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربــــــه شي دباد په شــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســــــره یې نـــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) دېربـــــه څـــوکـــړي انبساط

***

دعشق بارزمـــــــاپه شــــاده سخت غلیظ
راته جــــــوړه تـــــــماشاده بخت غلیظ
عــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــفوایښی
عاشق بند شـــــــــوترداپند نشست غلیظ
بدعـــــــمل راته رقیب شوزمـــاوځان ته
نیک عمل ده زمــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــاه پـــرتخت بالاده
وربې نه کـــــړم زمـــاتخت ته بخت غلیظ
راځخه هېردیارمحبت کــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپوردعشق پــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصــــــال تینګ نسه محکـــمه
داتناب ده دېــــــرديـــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــوثقی رب بللی خپل قــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـرآن نوشت غلیـظ[87]

***

---

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروا ختلاط

[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــع یـــــم ددیدارلــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چې سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یــــــــم دبـــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشــقانو په سینه کښې
زه عـــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چې تشهیراختیاروي هــــغه خامـــان دي
زه پخته دګــــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالــــــغ دښــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښې نابالــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینوســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــان زمـــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کــــــــوم دګلــو
که مي ولــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښې دروښـــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښـــــــــايي چې ورګډ بــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښې
په وصال سرې[88] معطــرکـــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کا هیخ مسلـــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــالي ، ده بي انصاف
هر مومن ایـــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــلو رجــــوع کله شي و عشق ته
عـــاشقان د خپل زړګي کانــــدي طواف
له ازله قاســــم کــــړی ښــــه قسمت ده
کافــــران به په عـــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــدو باندي سپک بار د طـــاعت ده
سبب داده پـــــر محــفوظ يي ده عشق چــاف[89]
هــــغه چا ته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــمه ده واړه عشق ، وکـــــړه انصاف
د زاهـــــدو کفاف قـــــوت ولا یموت دي
پــــه زیادت يي حکــــم کېږي د اسراف
سرګـــــردان اهـــل د نیا دي په طلب کښې
مــــوړبه نه شي مګر خــــاک شوشکم ناف
خـــــدای دي صبر قناعت زمـــاروزي کړي
(مـــــلا امیره) لــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــادق يي له ګناه کـــــړه ځان حنیف
په تـــقوا و عبادت کــــــړه نفس ضعیف
د نیکانـــــو محبت د ځــــــان عادت کړه
خـــــدای دي نه کاندي ګـــمراه د چا حریف
د جاهــــلو له صحبته بـــعید ګـــــرزه
په صحبت بـــــه د نیکانـــــو شي لطیف

---

[89] ښایي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له ميانه واخـــــــــــــله كه دانايي
په خپل ځـــــــان كــــــږه جامــه دعشق لفيف
پـــــــه ويل دمحققانــــــــــــوفـــــهم وكړه
هـــــــــرگفتن يي تـــــــرمــــرجان و در ظريف
هـــــــــــركامل له خپله ســــــوزه تصنيف كړی
ناقابل ده (مـــــــــــلاامير) كـــــــوي تصنيف

***

ماچي وخـــــــــوړل ديـــــــــاردلاس ترياق
راښخه ورک شـــــــــــوخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسيوا شــــوه فـــــــــراموشه
بيا پـــــــــه يادديارشيرين دهـــــــان بــزاق[90]
سرگردان و پای دوان شوم په عالــــــــم كښي
دعشـــــــــق آس مي ځابک وليدتـــــــــربراق
چي وصــــــــال مي ددلبرپه كــــــوځه وشو
داخـــــــــلاص پــــــرميدان پاته شومه طاق
له هــــــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بيامي وليدځان جــــــــــهان شومــــه آفــاق[91]
په ظاهــــــــرصورت مشغول يم له عـــــــالمه
ذميمه شـــــــــوله بدل پـــــــــه نيک اخلاق
(مـــــــلاامير) ده مـــــــدرس دعشق په علم
دهــــــــربيت ثواب دي[92] دېــرشي تـــرعتاق[93]

***

ســــــــــتادوصل دگلشن زمـــــــــــااشتياق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وايي. كله كله دخولې په معنا هم كارېږي.
[91] په اصل كې ورته كښلي دي: برهوش آمدم
[92] دې = دي يې
[93] عتاق: دمينځواومريانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تــــرسروتــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمــــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمـــــــابــوتې کاني ژاړي
خـــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــــاحجاب دیارله مـــــــخ شو
ورکـــــېده دي دحــــجاب پـه نیک اوراق
دتـــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
ښــــــه وصال بــــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بــــــرخي وهـــــــرچاتـــــه رسېږي
منتظرورتـــــــه ولاړدي تـــــــول عشـــاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کــــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سینه پاک
عـــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامــــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (يې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرڅه که په مځکه
حــــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال داليا وو ګذشته وو پــــــــه داشان و
په درون کښې جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشــــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذيقه يې سينه وي غــــريب ګرزي ګرېوان چاک
خپل نفس ورتــه وايي ترتانشته(هيځ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاميره)څـــه ويل دي ترخوله خښي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــــن وعـــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداا ووه سماک
دري ذکره په حديث کښې بيان شوي که خبرېې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــورغی سالک
پـــــر(ملاامير) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمريد دي خپل شيخ بـــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصـــــل وکه

---

[96] دودوني = دودونه ئي (لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شـــــــرط دمـــریدۍ مې خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل یقین څــــوک وکه
ســــــتادپاره بـــه ناقص پیرشي کامل
هـــــرمـریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــه دغـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پـــــرڅان لازم کـړه
تقوا خــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلـــوک بیان مې کـــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــرق کــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شــــوداشــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیا شــــوه خــــواروذلیل
ښایستې ددواړو کــــونــــوسرکوزي که
چې یې ولــــیدزمـــــادیارحسن اصیل
پــــه کامــــل صفت موصوف زمــادلبرده
څــــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــمانومې خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهېږم چې قصیرشي که طــــویل
پـــــه طلب دخپل جـــانان یــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــرق شم پــــه رودنیل
سرومـــــال زمــــافــدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــادق شه مــه کـړه تعطیل

---

97 معرا: لوخ لپړ
98 وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــــتاووصـــــــــل ته حیران ده زمـــــادل
شین تــــــوتي دګلســــــــتان ده زمــــادل
له فلکـــــــــه سنګ رېزي رابانــــــدي اوري
سرګردانه پرزمین هـــــم پراسمان ده زمـــادل[99]
خـــــــوب خندارا ثـــــخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پــــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پـــــــرعـــــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســــــــوزۍ مـــــــهربانۍ ته نګران ده زمادل
غـــــــــم دعشق راثخه هېرکـــــېږه نورغمونه
ستاله غـــــــمه سرګـــردان هم نالان ده زما دل
دظاهــــــــــردښمن که زرتوري پــــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کــــــــړی دي دهــــــجرپــــه زندان یم
متنفرلـــــــــه اختلاطه دانــــــسان ده زمادل
ځــــــــان ملبوس دبې ننګیه پــــه لباس کړه
(ملااميره) له جـــــــهان ثخه ترسان ده زمادل

***

دســـــــاقي له برکته ملک ګلـــــــــزاروینم
پــــــــــرګلانــــــودبلبلو چـــــونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یــــــــم بل ګلشن ثه کوم
خــــــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هـــــــــرګلشن لــــــــره خــزان شته له فلکه
په امــــــــــان زه ســـتاګلشن له هراضراروینم
عـــــــاشـــــــقان مي بلبلان دیـــــاردباغ دي
ساکنان(مي) عــــــاشقان زاغــــان فراروینم

99 تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي ثلورڅپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفترد عشق ده
تسلسل د عـــــاشـــــقانـو وارپه واروینم
مـــــومنانو مـــــومني پـــه عشق پیدا کړه
پـــــه عقبایې لـــــویه کتبه د دیدار وینم
له دیـــــدارخخه مـــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مـــقهوره د قهاروینم
بـــــه شیرین بیان د عـــشق ده (ملا امیره)
راشـــه وخت کــــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــدای راکـــــړی پاکیزه دین د اسلام
د غـــــه رحـــــم د رحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــــریقه د پاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان د جـــــماعت بـــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هـــم بدنام
تل درود واســـــتغفار وایـــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي د نبي خیرالانام
تـــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کـــړه
د بمن بند کـــــړه د خضوع پـــه محکم دام
بیا منقاد د خپل پادشـــــاه شـــه که دانایي
محکومي تـــه همېشه کـــــړه د حکام
(ملا امیر) غریب دوعا گـــوی د هـــرمومن ده
خصوصاً د خپل پادشـــاه هــــــرصبح وشام

***

دیار دیدلــــــره ورځـــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شـــــرمېږم بې جـــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیارپه کارکښي
کم همته بد هنره بد خصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېرملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربارلره درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیارکړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان (ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبې کمال یم
زه منکرله بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهرغریب ملاباطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکرددښمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

---

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کــــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــې[101] تېنګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هــرڅوپه صورت ثورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غـــواړې لاردغــه ده
که مي تېنګه کـــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامــل د شریعت شـــــوم زه خوشرنګ یم
ستادعشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــــال طلب لازم پـــرمـــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خــــــوارپتنګ یم
هــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنــه ده
بــــــهترداچي له بې دینوڅخه پــــرځنګ یم
که رویت مي پـــه نصیب ستاله جــمال شي
ځوړند ســــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یــــم
دسراج الملت والدین بنــــــه دبدبـــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عـــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نــــه شي
داادب ده دعــــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره ســـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــــديه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیاکښي يې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــــود يې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظردمعشوق نیک شي
بیا يې ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــــيانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کــــــړي ددنیا په ســــــــودوزيان
کل هـــمت يې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کـــــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــــه بیان دعشق شيرين مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشـــــــه پـــــرسپين میدان

***

ستاله غـــــــــمه راتـــــــه اوردئ کل زمين
بي مثال ده زمـــــــادلبرمــــــخ يې رنګين
محبت زمـــــــاوســــــــيله ده ووصال ته
رقیبانـــــــــوراته کـــــــــړی دئ کمين
بل اسباب دعـــــــاشق نشته بې له عـــــشقه
دعشق اوربـــــه وســــــــوځي رقیب لعين
بي تکلیفه هیڅ قـــــــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حــساب نـــــه ده پـــــه رتبه دکاملین
دخامــــــانو خامکاري ســـــوزوګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هـــــغه پـــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه یې وي سپین

***

پـــــه تناب دزلـــــفوبند یـــــم دجانان
نـــــه خلاصېږم که ښند مــــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لـــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پـــــرځـــــان وینمه پیره دتــــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات دجــــانان اوري
خـــــالي نه ده هیڅ آفــــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګــــــوري توروسپین دیارپه خط کي
ته عامــــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لــــوی میدان
خوشـــــحالي دنیک عـــــمل ده ونیکانو
بدعـــــمل بــــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجـــــانان غــــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحوروغلمـــان[104]
درضــــادي طلبګارزه خــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنوروڅلورڅپې اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــــکارغــــــواړي غفران

***

چې خالق تخلیق وکـــــئ[105] زمـــــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځـــــــان کـــــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــــــاپه باب قلـــــم څه کښلي
چې یو غــــــــــم وي نوشته که پـــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــــــــه کارنـــــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نــــــــورغــــــمونه راځخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مــــــــخ ســـــــــل حجابون
محـــــــــرمات شبهناک شــــــــوه سل حجابه
له مذکـــــــــوره تقـــــــوا کانــــدي صالحون
په نصیب دعــــــــاشقانــــــــوعجزونیازده
دیارحب دعــــــــاشقانــــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپــــــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغــــــــــوندي ساکـن اوریې مسکون
تـــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالـــــــــه اوردعـــــــشق صابون

***

معشوقـــــــــان دعـــــــاشقانـــــوقاتلان
بې تقصیره ځني یــــــــــوسي دل وجـــــــــان
په عالم کښي سرګــــــــردان ګرزي ګریان وي
بیا یې قــــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

105 وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــــون دیار پـــــه مینه
همېشه یې اوښـــــــکي ځي تــــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــــرحــــــــرامه په دنیا کښې
د فـــــــراق اوښکو ترځـــــــان وګـــــرېوان
دوه جــــــــهانه ځني هېرشي بې دلــــــــبره
سرو مـــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کـــــــوڅه دیارولاړبې نام وننګ وي
مـــــــرتبه یې وي بلنده تـــــــــراســـمان
پـــــه اول کښې محبت بیا ګـــــــــنامي ده
(ملاامیره) ګــــمنام شـــــــه که یې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیاردید پرمـــــــــاشیرین ،تـــــرقند مسرو
درقیب پــــــــه محبوسۍ بــــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یـــــــــم دخپل یار پـــــــه زولنو
چي یې تــــــوري زلفي بیا پــــرمخ خپري کړي
عـــــــاشقان سینه ســــــوزان په اند ېښنو
رقیبان یې راتـــــــه کښېنول پــه څنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــه تکــــړو[106] پــــه سنګ رېزو
بــــــــدبختي درقیب داوه لـــــــــه اوله
چي یې ذات دده پیدا کـــــــړلـــــــه اورو
بیا یې وکــــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښې
پــه کارنــــــــه شــــــــوعبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښـــــــمنان دپاک ایـــــمان دي
(ملاامیرمحمده) څــــــغله پــــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي اینبی دئ پـــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتــــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــم مګردیدراکــــړې خیالو
منتظردي دديـــــــدن لکه بلبل یـــــــــــم
څوبه ګــــــــرزمه محرومــــــــه له کتو
یاره جــــــــوړه شکوفه پـــــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جــــــــــدايي دیارترخــــه وصال شیرین ده
که یـــــــــوځله وصــــال کاندي نن پېرزو
عــــــاشقان دي شهــــــبازان دیارپه مینه
سرګــــــــردان دي پرزمین پرلـــــــــویو غرو
ربه روی ســــتاددوستانـــــــــــومي دروړی
عــــــاشقان کـــــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعــــــــــفو مقام پټ له هــــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــــفوغــــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغــــــم یې نورولګاوو
خــــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې درونده ده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــــتادعشق په اورایره شو

107 په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

108 شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینۍ یکجهتۍ بیا پر مــــــازرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمــــــاو حـــــــال ته
د توحید نـــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پــــه طلب سترګي عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مــــــومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو باد شاه ته دوعاګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږو ته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــړو موږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ باد شـاه وي کل اسباب برابر وینم
قتل به کفار کړو مــوږ پردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت د چـاریار دي محکم زموږ باد شاه وي
مغلوب دي کافران شي چي پردوی موږ غالبي کوو
بدبخته کافــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریز که اروسان دي زمـوږ جنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږ و دوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خبږي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به يې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي او یا به نو پرد رقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوډېردي ددين عقل يې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدود خپل دين موږغاوري کوو
قــــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرميدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــــريوسف ډېرښايسته زمـــــــوږپيغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــــزشمس و قـــــــمرو
غلبه دنـــــــوريې تېره تــــــــرهـــــــرچاوه
په خـــــــــوبانوکښي ځرګندلکه زيږلـــمرو
دوحدت له باغـــــــــــه درخته راښکاره شوه
نه يې مـــــــــثل پـــــــــرزمين لکه نښترو
دکـــــــمال پــــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــــــومنانومي نوش کــــــــړئ ښه ثمرو
شاکــــــــــران ددې مېوې بـــــه سـربلندوي
تورزاغـــــــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غــافل په دين کښي نه کړي
غـــــــــافلان لــــــــه خپله دينه ګاووخـــرو
دطاعـــــــت بارچي باباآدم پـــــــه شـــاکړ
مــــــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بارد پــدرو
مـــــــــــومني ده نيکنامي دعــــــــقباګټه
مـــــومنانوتېنګه کـــــــــــړه که مي ضررو
دنبي پــــــــــردين ثابت شــــــــه (ملاامیره)
سپی رقيب ثابته نه شـــــــــولــــــوی خطرو

***

ته آئينه دشـــــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــه[112]

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي د پاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځــــــــان ســـاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پـــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کــــوته په دولت[113] ډکــه
بیغــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پـــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتـــــقوا تبغ پــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمـــن ســــــتاتخت وبخته
سرګــــــــــردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پردا جـــــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــرت لره تاوان که
پــــــــرجــــــهان باندي ژړادیارلــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غـــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــرځـــــان وګرېوان که
دصادق عـــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــو په دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهــــــــبرېده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایې پــــــــــرخپل سرنیسه لاســــونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډېرعــــــــالمان که
ناصحـــــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښي بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــروي له عـــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده یې له خــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانو په ســــــــرای نه که
احتیاجي بې خــــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجــــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــه وای وای نه که
په کـــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمو او ازونه
یار زمـــــــابې وفا پـــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمـــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یار مي ګل زه بلبل پـــــــه ژړا پسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلـــــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ما خلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودایي پـــــــه دنیا جنتونه
مامرید کـــــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جــــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خـــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظر شــــــــو خنجر پـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابن وانوار په روښان اسمانونه
ستاصـــــــــديق ستارفیق ترهـــــــمه وشفیق
یارغـــــــار دســـــــردار دهجرت په مزلونه
پتهولـــــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــــــتري مهــــــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــــــق ترفـــــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکــــــــــــدار ترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږ تصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــــا پرحال په چابکي وکـــــــړه پوښتنه
شپږداغــــــــونه عشق راکــړي پرسینه دي
دازخـــــــــمونه دمـــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــــورتــــــه که دوادديدن ورکــړې
زمـــــــادواده پرهېزي وکــــــــــړه پوښتنه
بیکاره غــــــــلام دیاریـــــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــــلام پربېکاري وکــــــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــــا په کاروخدمت نشته
زماژړایارخـــــــــوښوي وکـــــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپــــــــــــه زړه غــــــمجن يم
نن زمـــــــا پرغمګيني وکـــــــــړه پوښتنه
عشق جــــــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښې
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکــــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پــــــه سپینه ږیره تل ژړاکـــــــړي
راشه زمـــــــا پرغریبي وکــــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمـــــــا ددلبرده
عـــــــا شقان پـــــــه قتلـوي دايې هنرده
چې په برخه يې خــــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــودبه ژاړي چې زخمي يې دزړه ســـرده
هـــــــغه څوک چې وي ببغم دیارله فکـــره
ســـــــــړی نه ده پـــــــه مثال دګاوخـــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوربې ســــــوی پــه کلونو
چي وصـــــــــال را بانـــدي راغی نن اخترده
غـــــــلامي مي په اخـــــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــــــل هسي نظرده
وخـــــــادم ته دمــــــــخدوم فیض رسېږي
هیڅ شک نشته د رســـــــــول د خولې خبرده
عـــــاشقان (یې) ودیدن ته هـــــــوسېږي
ځني پاتـــــــــــه نام وننګ وســــــیم وزرده
صادقان د یار پـــــــــه مینه هــــغه څوک دي
چي پـــــــــه لاس (یې) همېشه دعشق دفترده
عـــــــامـــــــلان د شریعت مي فایضین دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــــــم پیغمبرده
عـــــاشقان ترسرو مـــــــال ویار ته تېر دي
چي لیدلی یې جانـــــــان پـــه خپل بصرده
دیار میني تورکـــــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جـــــــــوړه کړې پرخپل سرده
ګــــمنامي لــــــــویه رتبه ده (ملاامیــره)[117]
اختلاط د زمــــــــاني د پرشــــــــوروشرده

***

که وصال دا شنای غــــــــــوارې روځ دغه ده
بیا څه نه شي د مـــــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پـــــــرخپل مرکب یې
له مــــــــــــــرکبه که شیوه شوې توره شپه ده
په تیاره کښې څـــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لـــــــوی مثال دئ نیکي واخله لاربنکاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لویه رتبه ده ملاامیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمبختان مي غافلان د يار له ذکره
لغزيده وي و خپل نفس ته مسخره ده
پر همت د زاهدانو آفرين شه
نفس شيطان يې په عذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قرآن مو په نصيب کړې
چي هميش زموږ په خوله ورد و ظيفه ده
په نصيب مو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خوشحال کړې وعده ده
له دې خپلې بدبختۍ څخه په عذاب يم
ګيله نشته پر هرچا مي توره شپه ده
هر عاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملا امير) مي درياشي ډکې[119] سينه ده
***
هغه څوک چي صادقان وي ستا په مينه
محبت بې[120] هميشه پر خپل يار وينه
اول حال د سالک دا دئ اې درويشه
چي په حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظاهرېږي
چي د پاک رسول په شرعه عمل وينه
دويم حال د صادق دا ده په محبت کښې
چي د پاک نبي په حب کښې فناوينه
دريم حال فنافی الله بولي طالبه
بې له ياره ماسوا کل ترک وهينه

118 بې کي = به يې کړې
119 ډکې = ډکه يې
120 بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خــــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو څــــــــوک وينه
هـــــــــرچي لار د شــريعت يې وي پرې ايښې
رهـــــــــبرده ده شيطان اورتـــې[121] څکـــوينه
که باوردي پـــــــه آيات و حـــــديث کېږي
ملحدي پـــــــه طـــــــريقت کښې ډېره وينه
هـــــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــــه سپين مـــــخ به آخرت لــره ورځينه
خــــــــدايه عشق مي برابر پر شــــريعت کړې
چي مــــــــــقام د مــــوحدۍ مي روزي شينه
(ملا امير) غــــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان راکـــــــــــــړې په توحيد کښې له لعينه

***

ستا د هجران په اورو ســـوی ارامي غواړمـــه[122]
زړه مي زخمي د ستا له لاســـه دوايي غواړمه
دوامي وصل د جانــــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوار مسکين يـم بې تسکين زه دلجويي غواړمه
ستا د محبت پـــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر (يم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــــونويم بېغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيرو سلـــوک راباندي تېر شو مقبولي غواړمه
نفس و شيطان مي دښمنان ستا مـــهرباني غواړمه
زمــــــا مشرب د نقشبند پير مجددي غواړمه

121 اورتې = اورته يې
122 دي غزل ته پر سر کښلي دي: مناجات فقير ملا امير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمايي غواړمه
عــمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزيږ[123] غـــلامي غواړمه

***

په خـــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــــادزړه محبه گـــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــــوم پـــــــردووچشمانو
ته يې نورزمـــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشـــه[124]
(دا)ستانـــــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــــه همېش پــــــرخپل رب گرانه راشه
مـــــــحبت دياراافضل تــــــردوه جـــــهانه
ته يې زمـــــــــادزړه ارمـــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــــرکل عالم يې
باطن نــــــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــــمېشه فـــــــــخرپه تاکاندي
تـــــــه ســـــــــرداريږ دنبيانه راشه راشه
ډېردي قــــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامــــــــــل ميره دخـــــــوبانه راشه راشه
کمينه امتي ســــــــتايم پاک رســــــــوله
زه (اميرمحمد) ســـــــتادغلامانه راشه راشه

---

[123] زيږ=زه يې
[124] دغه بيت درې ځپې زيات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بيان دعشق کــــــــومه وسالک ته يې ښيمه
مشتق لــه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجرشي
عشقيه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقيه مي پــــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــــرې منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالکه
يو مي رحـــــماني بل شيطاني که دي باورشي
شيطاني هغه ته وايي چي نقصان دشريعت وي
ناري تجلې ويني پـــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وايي چي پرشرع مستقيم وي
شـــــوارق به دانوارفيوضات باندي مطرشي
تميزددې دووګــــران دئ دخطرځای يې دغه ده
سالـــــم به ترتېربړي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامير) فقيريم په بيتوکـــــــــړم بيانونه
محتاج زه دوعــــــايم که پرما دخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاکــــــړې په دنياپسي روان دي
بيدارشئ مومنانـــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکيرمنکربه درشي ســوال جواب يې په ايمان دي
کامل که دي ايـــمان وهيڅ دي وېره خطرنشته

---

[125] عشق پيچان بوټی دی، چي پرنورو ګیاونو تاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دا دنیا پاته
محصل دهـــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زړه دي توربړي ګناهـــــونه دي ډېربړي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملا امیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــړه په قدرت کښـــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کـــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګـــــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان دهغي درختي هـــغه ثوک دي
چي ترسروترمـــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــــوله وریښنه په خلقت کښي
پــــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

126 داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخریې معنی ګــــــوره په وضحت[127] کښــــي
ربه ســـــرو مال قــــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــــلام تل په خدمت کښي
عــــــــاشقان دیار جــــــفاپرو فــــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــــه هجرت کښي

***

دخپل اشــــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــــه وم چي پــــــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــــردوغبارزمــــــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خــــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هـــــــمګي ګل وګلــــــــــزارشي
عــــــــاقبت به شي فنادمــــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمـــــــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تــــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــــردان وپایدوان پــــــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هــــــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــــــرګلـــــــو زیاتې تــــــماشه ده
چي مستغرق شـــــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــــړې نن دژوندرمـــــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجفاده همېشه مازړوي
رقیبان په نصیحت ماخندوي
زه حیران یم چي ژړاکړم که خنداکړم
نه پوهېږم چي یارزما څه خوښوي
دجرس له حاله حال زمامعلوم شو
ترخندازماژړایارقبلوي
دادنیادژړاځای چي ببغم نه شي
ستاژړاله اجرت یاردرکوي
دااجرت حساب مي خپله زندګي ده
عاقبت دصورت حجاب پاره کوي
دمحشرپه روځ به نیک وبدښکاره شي
دانایان مي نیک په بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکړه له هرزنګه
(ملاامیره) خدای رحمان ده رحم کوي

***

عاشقان دي بیماران په زړه زخمي
ددیدن زکات غواړي په مسکیني
هیڅ حاجت یې ددنیا په چاره نه وي
نه په کاریې وي جنت غلمان حوري
دخپل یاردیدن یې خوښ تردوه جهان وي
قاسم کړی ښه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هرعاشق بلبل ده
ودي باغ ته بل مرغه لارنه لري
دګلانوسیل بې بهاره نشته
ددیداررروځ لوی بهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداربه لوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــا رشـــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به يې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library